

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік третій.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.
— Телефон редакції 1458. —
Телефон Друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1908.

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
6.50	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25

Років передплатників можуть виплачувати передплату частками, в 2 строки: на 1 янв. 3 карб., і на 1 апр. 3 карб., в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 февр. 2 карб., і на 1 марта 2 карб.

За границю: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Авторі рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку неходячі, переходять у редакції 3 місяці і видаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту попередю тексту або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Жертвуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві!

Жертви по всій Росії дозволено збирати Полтавській Губернській Земській Управі.

Зотові палятурки до „Кобзаря“

якого дає своїм роков. передплатникам „РАДА“ з гарного англійського колірвого колорету, друковані золотом і фарбами, можна замовляти в конторі „РАДИ“.

Ціна з пересилкою 50 коп., налож. пл. на 10 коп. дорожче. Гроші можна вислати почт. марками.

Контора газети „РАДА“ просить шановних передплатників, які заплатили 6 карбованців і одбирають газету на залізнодорожній станції, де нема поштових контор, подати найближчу поштову станцію, на яку буде вислано посилкою „Кобзарь“.

Літній театр Купецького Саду.

Товариство Українських Артистів під орудою П. К. САНСАГАНСЬКОГО.
Сьогодні, 4-го мая
1) „За двома зайцями“. 2) „Концерт“.
Бере участь весь труп.
У понеділок, 5 мая „Дигаєца Аза“, драма у 5 дійх з співами і танцями. Початок о 9-й год. веч.

6-го МАЯ ОДЧИНЯЄТЬСЯ НОВА КНИГАРНЯ в ЧЕРЕПОВСЬКОГО

Книгарня має великий вибір книжок на українській та російській мовах. Всі новизни одбираються щодня. Каталогів висилаються даром.

Скрипки по 2 карб. 50 коп., 3 карб., 4 карб., 5 карб., 6 карб., 8 карб., 10 карб. і дорожчі.
Сичка по 40 коп., 50 коп., 75 коп., 1 карб. і дорожчі.
Гитары по 3 карб. 50 коп., 4 карб. 50 коп., 5 карб., 6 карб., 7 карб. 50 коп., 10 карб. і дорожчі.
Балаалайки від 1 карб. 25 коп. і дорожчі.
Іларнети та флейти по 4 карб., 4 карб. 50 к., 5 карб., 6 карб. 50 к. і дорожчі.
Гармоні російск., італійск. строю одиоряд. від 1 карб., двоорядні від 10 карб., трьохрядні від 25 карб. і дорожчі.
Всякі інші музичні струменты та все, що до них потрібно, можно вабути в головному депю музичних струментів і кот

Г. І. ІНДРЖИШЕК, у Києві, Хрещатик, № 58.
Тел. 9-40

З діяльності сучасних Право-славних братств.

Вчора ми переказали головні пункти анкетних бланків, що поросило батюшкам подільське Свято-Троїцьке Братство, бажаючи вияснити картину соціально-економічних, національних та релігійних відносин на Поділлію.

Анкета взагалі добра і користна, а через це і бажава річ, коли вона робиться як слід, допуття і має на меті зробити яесь добро людюві, вияснити його лже становище з того чи иншого боку. Ми знаємо, наприклад, що поляки донадвисяньської Польщі, достерігши, як за останні 25—30 літ намовилися і вкоринилися там німці, роблять теж усякі заходи, щоб довідатися напевне, скільки живе в понадвисяньській Польщі людей, що вважають себе за німців, скільки німці посідають землі по селах, скільки їх по городах і т. ин. Роблять це поляки на те, щоб добрати способів для захищення польського люду од повимечення і зубожіння.

Анкета дає результати, на які несподівалися, здається, поляки і через це чимало їх налякала. Та мабуть що й само правительство не менш наполюхається, як довідається, які результати дала його політика на західній границі. Адже тепер замість одної польської крамолы на границі повстала ще й друга—німецька.

Що ж до Подільського Свято-Троїцького Братства, то як показує його анкета, воно й само не знає, що й кого має на меті обороняти. Поміючи те, що в анкетному бланкові немає важлих пунктів, за помічю яких можна було б й справді змалювати дійсну картину соціально-економічного становища українського люда на Поділлію, а натомість трапляється чимало таких пунктів, од яких тхне жандарьско-польський духом, ми вважаємо тільки на одну найголовнішу хибу ої анкети. Хиба ся—криється в тому фальшивому грунті, на якому збудовано всі сучасні Братства і їх діяльність. Півсотліт вже минуло, як по наказові а Петербурга їх намислили повоскрешати на правобережній Україні для

боротьби з польщиною та католицтвом під гаслом „православие, самодержавіе і народность“, а тимчасом чи захистили вони простий люда на Україні хоч од одного якого лиха? Чи дали вони йому хоч на макове зерно якої користі? Ва ні,—нікісьенької. Ініціаторам і організаторам сучасних Братств на Україні не поталанило воскресити стародавнє братства, бо їм бракувало найголовнішого—живої народної стіхії живого народного духу, яким жили, дихали і вславились колишні українські братства. Сучасні братства з сямого початку і по сей день були і єсть інституціями обрусительними, ворожими тому людозі, інтереси і добробут якого вони мали на думці обороняти. І через це діяльність їхня була і єсть не на користь українському людові, а на шкоду.

За один із аразків цієї діяльності треба вважати і анкету, про яку в нас зараз йде мова. „Совѣтъ“ Братства в 38 пунктах свого анкетного бланку ввесь час твердить про „русско-польскія отношенія“, про „католицько-русского проихожденія“, про „опольченіе окатоличеннаго русскаго народа“, про „русскую школу“ і т. д. і т. д. І як би не два-три пункти, де вже ніяким чином „Совѣтъ“ не міг ввернутися, щоб не вжати слова „малороссы“, то сей анкетний бланк можна послати да любой губерні.

Що правда, духом живого життя могли би патхнути свої одповіді батюшки, але чи багато їх знайдеться таких на Поділлію?

Державна Дума.

Засідання п'ятдесят восьме (2 мая).
Засідання одкривається в 11 годин 15 хвил. Головою—М. О. Хомяков.
Читається список бжучих справ; в тому числі заяви про запитання з приводу діяльності карательних одрядів в Надбалтійщині. Не звважаючи на те, що запитання об'явлено ініціаторами негайним, Дума голосуванням признаєє передати його в комісію запитання.

Роспис міністерства внутрішніх справ.
Група з 30 членів вносить пропозицію дозволити 6 промовцям висловитися з приводу вчорашньої промови товари. міністра Макарова.

В сій справі висловлюються гр. Бобринський, Мілюков, Марков 2 та Булат, які обмірковують вчорашній ініцидент.

Гучков (од Москви, октябр.) зазначає, що після промови тов. міністра всі почували потребу вислухати відповідь, але Дума, яка буквально тумачить наказ, не могла продовжити записі ораторів. До того ж існують ще умови фракцій про обмежене число промовців. Алеж представники опозиції мали намір зайняти трибуну, порушивши інтереси Думи. Звісно, не всі партії зацкавлені успішно і користною роботою Думи (оплески з правих лав, шум—на лівих). Є партії, що зацкавлені в тому, щоб Дума успіху не мала, і те, що третя Дума справді не має успіху... Сучні оплески з правих лав; шум, свистки—з лівих, чути крики: „інсинуатор, назвіть ці партії!“

Хомяков довог звонить і прохає не давати до цього формального питання нових питань. Але шум не припиняється, Пурішкевич вигукує: „по 38-й статі!“

Гучков кінчає свою промову тим, що приєднується до пропозиції Бобринського.

Пурішкевич зовсім непарламентськими висновами доводить, що немає потреби відповідати на промову Макарова, завдання Думи инші, ніж гадають „американські самоври та застрільщик кадетської партії Маклаков“.

Мілюков в критичку промову Гучкова, зазначаючи, що все те, про що він говорив в парламенті неспридатне, до того ж Гучков каже неправду. (Счиняється знову крик і лайка, Родзянко

гучає: „Гучков не бреше, бо він не кадет“).

Новий скандал з боку Пурішкевича.

При останніх словах Мілюкова Пурішкевич несамовито зхлоплюється з місця і летить до трибуни. Скорини на трибуну, він галасує:—„Геть відцїля, Мілюков! Кільки разів я тобі казав! (Страшений гармідер. Загальне обурення. Бобринський (тульск.) кидається до Пурішкевича і тягне його на місце, Шульгин і Макаров (курск.) теж тягнуть його й садять проміж себе. (Галас не припиняється, депутати підводяться з своїх місць). Пурішкевич (з місця). „Уберіте этого негодяя!“ (Знову вибух обурення. Хомяков звонить без улину).

Хомяков „Члене Думи Мілюков! Ви дозволили собі вираз що до одного з наших співробітників, якого неможна вжвати. Казати неправду,—значить брехати. Прошу вас не вжвати таких висловів, щоб не викликати в Думі небажаного заклоту, що підірває авторітет Думи. (Оплески правих і центра).

Мілюков. Я мав на думці сказати, що твердження Гучкова не тільки не відповідає дійсності, але стоїть з нею в прямій супереччі. Опозиція зробила все, щоб Дума могла виконувати свої завдання швидко й успішно.

Приймається пропозиція припинити ораторів.

Погім частина з тих, що вже дали свої підписи під заявою про відповідь Макарову, забирають свої підписи назад, так що під заявою лишається менше 30 підписів і вона зіймається з черги.

Дума переходить до дальшого обміркування роспису.

Граф Уваров (окт. сарат. губ.) з доручення союзу 17 октября робить резюме дебатів і, висловивши подяку „Гій державній людині, яка жила заходів, щоб знищити рух, який приводив Росію до погібелі, і, таким способом, спасла Росію“, вважає, що хоча повного заспокоіння ще немає, але в більшості місцевості вже не має потреби в надзвичайних станах. Через те ми надаємо більше переваги тому, коли повнота власті буде тут, в Петербурзі, а не скрізь по місцях в руках ріжних диктаторів—адміністраторів великого й малого калібрів. В питаннях про окраїни та інородців фракція союзу 17 октября ніколи не піде шляхом, якого хочуть показати крайні праві (Оплески лівої), ми будемо керуватися поуттям справедливости, Ми бажаємо дати окраїнам все, що маємо сами, самовпорядкування і до справедливости вимог польської людности ставимось цілком прихильно. Нарешті промовець визнає потрібним побільшити жалювання дрібним чиновникам, головним чинем губерських управлінь.

Клочков (волог. губ., правий) висловлюється проти засланя, потім виголошує слово адміністрації і всім городовим, що часно виконують свої обов'язки, і несподівано починає благати правительство не засилати в північні країни політичних та адміністративних засланців.

Після перерви на годину засідання одкривається знову в 2 години 15 хвилін.
Шульгин (другий) каже, що Маклаков не мав права говорити, ніби все російське громадянство бажає скасування виключних станів; цього вимагає тільки частина громадянства. Сюди належать ті, що стоять по-за громадянством—тоб-то злочинні—соціал-убивці, соціал-грабїжники, убивці та грабїжники без соціалізму; потім кадеї та їх прихильники, але може ці останні ще й відхилиють від своєї хвороби, бо цьому вже були приклади. Але уряд повинен слухати не цих людей, а тих, що підчас небезпеки скупились біля престала трона і заявили, що не покинуть Росії, коли вона пригноблена і ображена. Далі промовець висловлює гадку, що побільшенням охранными не слід боротись з пресою, а слід видати новий про пресу закон.

Останім по списку промовляв правий з Поділлія Андрійчук. „Тут багато го-

ворилось,—каже він,—про тих, хто мало одбирає і кому слід побільшити, але ніхто не згадає, скільки заробляє селянин. Коли поміщик дає 19 коп., а мужик хоче 20, то за це мужикові одбивають вуха стражники та до кінських хвостів прив'язують... Аграрні заколоти утворюються властями. Багатьох селян зробили жебраками закони про сервитутні права.

Гучков заявив, що фракція 17 октября знову знімає питання про призначення 6 промовців для відповіді на промову Макарова.

Мілюков від імені опозиції висловлює задоволення з цієї заяви, бо цим зменшується небезпека, що складається прецедент, який поменшить права Думи.

Булат (труд) та Гегекорі (соц.-д.) кажуть, що вони не приймають милостині і для них досить факту, що думська більшість не дає опозиції змоги висловлювати свої думки.

Більшість 183 опозиції і центра проти 104 поміркованих-правих, крайних правих та соц.-демократів, при 12 ухилившисьх трудовиках, приймається пропозиція вислухати шістьох промовців.

Промова Дмовського (від Варшави).
Товариш міністра вважає за одно „враз держави“ і „противник уряду“, але ж це зовсім не так: вчинки поляків напрямлені проти урядової системи, а не проти держави. (Оплески). Далі промовець говорить в оборону польської мови в урядових інституціях. Що ж до автономії Польщі, то по глибокому переконанню промовця, вона справді захивить всі країни. Ми приймаємо всяку реформу, хоч вона провадитиметься й не одразу. Але промовець не певен, що Гучков справді згоден дати полякам все, що мають сами росіяне.

Після Дмовського промовляє єп. Євлогій. Він каже, що не може бути й мови про русифікацію в Польщі, бо певніще говорити про полонізацію, особливо в Холмщині. Одначе промовець обцяє дати свій голос за всю суму, яку буде призначено урядом на удержання католицького духовенства, хоча воно й стоїть в незрівняно кращих умовах, ніж православне.

Маклаков в короткій промові ґрунтовно спростовує юридичні міркування Макарова про права генерал-губернаторів скасувати окремі справи касаций. Статю, на яку посилається Макаров, видано 20 років тому. Зробивши спростовання і на инші твердження Макарова, Маклаков скінчив свою промову заявою, що Макаров вжив спосіб демагога на мітінгу.

Аджемов в своїй промові провадить ту думку, що уряд сам ламає закони і бажає привести державу до тиші, яка панувала в 1902 році, за часів Плеве. Культурні народи давно нас випередили, а ми, коли вийдемо на простор, то нас зразу ж повертатимуть „праворуч“ до того заповітного берегу, де написані виключні становища.

Вечірні засідання.

Предсідателює бар. Меєндорф.
Голосуються формули переходу. Не звважаючи на протести Крижановського, ухвалоє одноголосно першу частину, що торкається скасування ради міністерства внутрішніх справ.

Прийнято й другий уступ переходу про скасування статистичного одділа і про реорганізацію центрального статистичного комітета.

Приймається третій уступ про реформу цензури.

Приймаються й дальші пункти (четвертий, пятий і шостий).

Приймається пропозиція про встановлення штатів сталих генерал-губернаторств: степового, київського та іркутського.

Пропозицію к.-д. про одміну побільшення охранны однією октябристами та правих.

Дума приймає переход до розгляду роспису міністерства внутрішніх справ по окремих статях роспису.

На дальше засідання намічено обмірку-

вання росписів міністерства торгу та промисловості і гірничого департаменту.

Увечері—запитання про Фінляндію і справа про часове усунення члена Думи Косорогова.

Засідання закрито в 12 год. вночі. Далше засідання в понеділок, 5 мая, в 11 годин ранку.

ПО РОСІЇ.

— Поїздка міністра торгівлі й промисловості. Цими днями міністр торгівлі й промисловості виїждить з Петербургу в різні місцевості Росії, щоб ознайомитися з сучасним становищем торгівлі й промисловості і щоб на місцях висвітлити, яких треба буде вжити заходів для більш інтенсивного розвитку торгівлі й промисловості в державі.

— До вісток про війну з Турцією. Турецький уряд, зважаючи на турботний настрій російської преси і російського громадянства з приводу воєнних заходів Турції, запропонував російському уряду послати двох своїх комісарів, котрі б самі об'їхали всі пограничні місцевості і впевнилися, що з боку турецького уряду нема ніяких заходів, що до війни.

— Реформа інститута інженерів доріг. В міністерстві доріг єсть чутка про радикальну реформу інститута інженерів доріг. Між іншим, з осени сього року мають розділити інститут на два оддїли, відповідно характеру наук—залізничної й судоходної.

— Промислові податки. 1 мая під проводом товариша міністра фінансів Шокровського відбулось друге засідання міжвідомственої наради про промислові податки. Обмірковувалось питання про інституції, котрі збирають промислові податки. Представники торгівлі прохали, щоб було скасовано всі інституції крім розкладочних та губернських присутствій. Коли обмірковували питання про вибори представників торгівлі до розкладочних присутствій, то одні вказували, що представників мають вибирати особливої виборчої зібрання, а другі пропонували зоставити бувший порядок виборів, коли представників посилали тільки біржові комітети. Здіймає питання і про те, що треба дати виборчі права і дрібним промисловцям. Народа розглянула також питання про права казенних палат видавати інструкції торговим інституціям і накладати на них штрафи.

— Штрахові присутствія. Особлива міжвідомствена нарада під проводом товариша міністра торгівлі й промисловості почала обмірковувати законопроект про штрафові присутствія для страхування робітників. Ці присутствія мають завести в кожній губернії. В значних торгово-промислових центрах і городах—Петербургі, Москві, Одесі, Іваново-Вознесенську та ин.—будуть окремі присутствія. Штрахові присутствія складатимуться з представників правительства і виборних членів від заінтересованих осіб та інституцій; до останньої категорії належать виборні від губернських земств і городських дум, від власників торгово-промислових підприємств і від заштрахованих осіб. Виборних членів буде шість і стількож назначених урядом. Виборні члени виконують свої обовязки три роки. Великі суперечки виник-

ли, коли обмірковувалось питання про те, яке відомство керуватиме штрафовими присутствіями. Представник департаменту поліції вимагав, щоб керування присутствіями було передано до рук губернаторів. Проти цього висловились представники міністерства торгівлі й промисловості та представники торгово-промислових організацій. Після довгих дебатів нарада постановила, що всіми справами штрафування, а також і штрафовими присутствіями повинно відати міністерство торгівлі й промисловості.

— Толстой і сектанти. Гурток петербурзьких сектантів, так званих „свободних христіан“, звернувся до Л. М. Толстого з листом: впоминаючи про ювілей і звітний лист Толстого, в котрому він висловив бажання, щоб його посадили в „хорошу і настоящю тюрму“, сектанти пропонують Л. М. скористуватись своїм ювілейом для визволення з тюрми в'язнів, обвинувачених за політичні і релігійні злочинства. Л. М. відповів на це таким листом: „Хоч ваша порада й дуже гарна, але я не можу нею скористоватись, бо з самого початку я не ухвалював чудної вигадки могого ювілею, яка так не відповідає моїм поглядам. Я рішив не висловлювати своїх бажань з приводу цієї вигадки. Крім того, хоч би я і висловив це бажання, про котре ви пишете, то ні з відкіль не видно, щоб воно було виконано. Л. Толстой. 30 марта 1908 року“.

— Залізничні вісти. Міністерство доріг веде переговори з відомою фірмою „Кукъ и К°“ про організацію цієї фірмою продажу комбінованих кругових білетів тим пасажиром, котрі їдуть в Росію—на зразок тих білетів, які єсть по всіх державах Західної Європи. До залізничної спілки пристали всі західні держави навіть Болгарія, Сербія і Румунія. Кругові білети дуже корисні для країни через те, що вони збільшують число закордонних туристів, котрі зоставляють чимало своїх грошей в даній країні. Франція одержує що-року від чужоземців коло мільярда карб.; Італія—коло 200 мільйонів; крибутки швейцарських гостиниць що-року досягають до 80 мільйонів карб.; американські туристи платять Європі 250—300 мільйонів карб. в рік. В Росії мало буває чужоземців-туристів окрім інших причин, головним чином через те, що продаж кругових білетів організовано дуже погано.

— Жінки „союзниці“ проти жіночого з'їзду. Цими днями в Петербурзі відбулось зібрання жінок, членів с. р. н., на котрому вони постановили прохати петербурзького градоначальника, щоб він не дозволив скликати загально-російський жіночий з'їзд, бо „таке збиорще буде революціонізувати людність і розпалювати жінок, котрі через свій темперамент не зупиняться ні перед чим, аби досити рівноправності і побільшити число її прихильниць“. „Союзниці“ збирають підписи під адресом проти рівноправності жінок. Головним чином рішили агітувати на цім ґрунті серед селян.

— Відгуки татарсько-вірменської різнї. Після ревізії сенатора Кузьмінського в 1905 році з приводу татарсько-вірменської різнї в Баку віддано під суд цілу низку адміністративних осіб. Зараз уже скінчено слідство і віддано під суд: бакінського поліцейстера капітана Демінського, пристава І. уч. кап. Мамед-бек Мамебекова, пом. прист. З. уч. Мамед-бек Султанова,

окопод. надзир. 2 уч. Ібрагим-бек Шахатинського, буш. балахано-сабунчинського поліцейстера Холицького, буш. прист. портового уч., а тепер чиновника особ. доруч. при оленьському губернаторі. Вородіна, пристава, котрий зараз на службі в г. Баку, Ніжарадзе, і буш. прист. 2 уч., покойного Пидгорного. Всіх їх обвинувачують в тому, що вони не ужили ніяких заходів, щоб не повстала різня і не сплинули цієї різни, коли в їх руках були всі засоби, щоб спинити її.

— Ще про різнї „ліги“ та „минути“. В Мінську, як повідомляють „Бирж. Вѣд.“, ліга свободної любові уже скінчила свою „діяльність“ і „ліквідується“ начальством. Офіцера—фундатора „ліги“, з наказу начальства, виселено в 24 години з Мінська. Де-яких „лігістів“ і „лігісток“ повикидали з школи; „заплідозрілих“ батьки сами позабирали з школи.

— В Казані теж була завелась „ліга свободної любові“, під назвою „минути“. Не зважаючи на те, що це „товариство“ організувалось недавно, воно помічує вже 30 членів. Мета товариства—утіха. Деякі з членів казанської „ліги“ обрали вислов Льюїса: „Антична мораль оголосила, що на світі немає нічого крашого фізичної любові і святішого, ніж людське тіло“. Зважаючи на цей принцип, „лігісти“ проповідує любов у всіх зв'язках, не виключаючи навіть уранізму і лесбійської любові. „Лігісти“ мають думку видавати навіть журнал під назвою „Наслажденіє“.

— Распродаж дворянської землі. В 1906 році в саратовському повіті дворянам та чиновникам належало 172,244 десятини землі, себ то 23 проц. загальної площі. Аграрний рух дуже налякав дворянство і в маї 1907 року у дворян зосталось уже 110,000 десятин, а 12 марта сього року не стало ще 14 дворян, котрі продали 14,958 десятин. Тепер дворянської землі в повіті всього зосталось приблизно 95,000 десятин. Таким чином за два роки кількість дворянської землі зменшилась вдов. На цьому рух не зупиняється. Останні 14 дворян продали всю свою землю, навіть не зоставивши своїх гнізд—садиб.

— Циркуляр міністра доріг про служущих на залізничних жінок. Міністр доріг генерал Шауфус дав наказ залізничним управлінням негайно відповісти на такі запитання: 1) Чи бажано побільшити жіночий персонал на залізницях. 2) Моральний вплив жінок на мужин при суспільній роботі. 3) Корисність та вартість жіночої праці. 4) Здатність до праці жінок. 5) Процент слабавання, порівняючи до мужин. 6) Загальна кількість „хворих днів“, в котрі жінки не приходили до служби в 1907 році. 7) Літа жінок. 8) Кількість служущих жінок, котрі доводяться рідною мужинам-служущим.

ПО УКРАЇНІ.

— У Київї. Випущено на волю. 1 мая агенти київської охранки в різних місцевостях города заарештували були серед вулиці шістьох робітників. Але другого дня, 2 мая, їх всіх і випущено.

— 25-ті роковини існування заводу „Гретець і Криванек“. 30 минулого априля, в 25-ті роковини існування машинобудівельного заводу „Гретець і Криванек“, коли вже кінчались роботи, директор і власник заводу д. Гретець скликав

усіх робітників і, звернувши їх увагу на значіння цього дня для заводу, служачих та робітників його, повідомив, що завідська адміністрація постановила відзначити 25-ті роковини заводу, асигнувавши чималенько грошей на пенсії тим, що потерпіли при роботі. Окрім того є думка впорядити для робітників прогулянку на парході, з музиками. Але поряд з цим і щоб уникнути адміністративної кари, д. Гретець порадив робітникам ілий день 1 мая працювати. На це все робітники пристали.

— Справа української вчительської спілки. В київській судовій палаті 24-го мая має розглядатись велика судова справа. Обвинувачується 14 чоловік—Дулч, Залізняка, Мизерницький, Саловський, Таргоні, Зорницький, Роговченко, Марченко, Цюра, Федоренко, Савченко, Козлюк, Міщенко і Сіпінський—по 1 п. 125 ст. кари. зак. за організацію й приналежність до професійної української учительської спілки, радомисльського повіту, Київської губ. Справа розпочалась ще з початку сентября минулого року, і жандармським правлінням притягнуто було по 126 ст. двадцять вчителів церковно-парафіяльних шкіл радомисльського повіту, котрі до останнього часу сиділи по різних тюрмах. Судова палата змнила статтю й багатьох відпустила на волю,—де-кого зовсім, не знайшовши „состава преступлень“, а більшість—під заставу. Всім чоловікам слять і досі в тюрмі, а двох—студентів Мизерницького та Залізняка не розшукано.

— Вісти з суда. Справа про вбивство земського начальника. З 2-го мая в київському воєно-окружному суді почато розглядати справу цілої шайки людей: Г. Харновцева, що обвинувачується по 279 ст. ХХІІ кн. св. воен. пост.—в убивстві земського начальника Дублянського в с. Глухівці, суражського пов. (на Чернігівщині); Софій й Катерини Пікниних, П. Парусова, С. Терещенка, С. Харковцева, А. Теслякової, І. Михайлової, Е. Лахтіонової й 14-літнього Е. Пікнина, що обвинувачуються в переховуванні, та І. Костира, що обвинувачується в тому, що не доніс про все це. Окрім того де-хто з цих підсудних обвинувачується ще й в справі про напад на масток кн. Долгорукової, що розглядатиметься одночасно з першою ж справою. Процес затягнеться на кілька днів.

— Відомости про урожай. Виявилось, що озимина в більшості повітів на Київщині поки-що плоха. В черкаському повіті пшани, надто пшениця, зовсім плоха. Пропало пшениці коло 50%, жита 40% усього засіяного. Інший хліб теж похосиди кепсько. Через холода затягнулась робота на полі. Отак само і в чигиринському пов. В уманському пов. ярову пшеницю та ячмінь прибили морози. В тарашанському пов. озимина кепська, ярина ж нічого. В сквирському пов.—рання озимина добра, пшани—нічого собі, єсть і плоха. Трава по всій Київщині, окрї тільки канівського та радомисльського пов., кепська.

— З Київщини. Староста—погромщик. 24 априля, години коло 2 після полудня, селянський староста в с. Звонківій, київського повіту, Дмитро Коваленко, маючи якісь особисті рахунки з місцевим євреєм Абрамом Файнгольдом, озброївся кільком і пішов до його. Але Файнгольда за кілька хвилин до наскоку „начальство“ хтось застеріг і він жінку з двома дрібними дітками вивпровадив з дому, а сам сховався в хаті під стіл, напустивши до самої землі скатерть. Жінка ще, щоб обдурити ли-

хога на їх старосту, заперла знавдвору хату на замок. Але староста, підійшовши до хати, зараз повибивав геть кільком шибки і потім, побачивши замок коло дверей, розбив його, вбіг у хату і почав скрізь шукати Файнгольда. Заглядав він і під ліжко і в шафу, але, ніде не знайшовши Файнгольда, наостанку розбивши шафу й пішов додому. Коли хтось з поміж селян, що зійшлись зацікавлені подивитись на той погром, почав був усвіщати старосту й просити, щоб він обличив погром, він погукував на його, що, мовляв, він має право зовсім розметати дім. Тепер Файнгольд подав скаргу на старосту-погромщика до губернской адміністрації.

— Вислання. 26 априля в сквирській тюрмі на решті після шести місяців сидіння 13 політичними в'язнями оповіщено, що вони висилаються в архангельську губернію на строки від 2 до 3 років. Коли одйде оця партія, то в сквирській тюрмі з політичними залишиться тільки д. Кондратьєв, в справі якого саме йде слідство.

— З Волинї. Сподівання урожаю. Найбільше тепер по селах на Волинї (як і скрізь) цікавляться селяне тим, який-то буде сього року урожай хліба. Але з усіх їх балачок чогось певного добитись трудно. Один каже: „мабуть Бог дасть, жито трохи уродить, але з пшениці то нічого не буде“. Другий же знов наважиться, що пшениця подекуди й нічого буде, а про жито й думати нічого. „Озимина зовсім пропала!“—каже третій. Але певно те, що і жито й пшениця щось та вродять по низинах тільки. Вишини ж тепер геть пересіваються на ярину.

— З Поділля. Зацвіли яблуні. В львівському повіті дуже ясно зацвіли яблуні свої садки. Як що буде добре літо, треба сподіватись сього року доброго урожаю яблук.

— З Чернігівщини. За хабар на сцені. Як відомо, в Козельці для збільшення коштів місцевої „Прогресивної“ автори виставили були Шевченкову „Назаря Столодолю“ та старий воведіль Бораківського „Де два цілюються“. Воведіль цей, між іншим, кінчається тим, що німець дає хабар урядникові, і це, як повідомляють „К. Вѣсти“, спричинилось до того, що в справу устряла адміністрація. Вбачивши в грі аматорів бажання, „подорвать авторитет властей“, зараз після спектаклю поліція написала про це протокола. І от наслідок цього: один аматор-актор мусів негайно же виїхати з городу, а другого, що саме грав урядника, було посажено під арешт і він цілий день просидів при поліції.

— Наслідки повіди в сосницькому пов. На надзвичайному земському зібранні в Сосницькому, що одбулось 28 априля, в першу чергу було розглянуто справу про заповомогу тим, що потерпіли од сусігорішньої повіди. Виявилось, що таких є більше двох тисяч (2115 чи що) семей. Асгновано 3,000 карб. на безпроцентові позички (дрібними частками). У селян найбільш полпозаво все печі.

— З Полтавщини. Коштовний дарунок. Багатий рідкий виданнями белетристичний вилід музею бувш. Скаржинської в Лубнях передано бібліотеці служущих у губернской земській управі (в Полтаві).

— 1-ше мая в Лубнях сього року робітники майже не святкували. Ще за кіль-

— „Та не бійтесь. Кажіть. Нічого, що недоволю“.

— „Я був... у есеках, у спілці...“
І як це воно в мене вихопилось?.. А може ж це не той... Он між ними є один високий і воєнної одежі. Він зовсім перелякався і стурбовано озирався.

— „Ні... я належав, чи то... я й не належав, бо товариші ті, що з партії, казали, що... я... не все харашо понимаю“—залопотів він.

— „Та це нічого не значить“.

— „Які між ними є бородати. І чого вони так пильно на мене дивляться“—промайнуло йому в голові.

„ізмами“ що, нарешті, довело його до „песімізму“.

Камера „пістолетів“ мала вікна на той двір, куди були вікнами й камери жіноччого політичного корпусу.

— „Я не так вульгарно розумію анархізм“.

— „Ви не так шупите соціялізм“.

— „Я лічу безглуздою утопією ідеалізм“.

даючи до читання, починає з початку, а щоб ніхто не бачив, як він читає-то залазив у куток, або читав тоді, коли всі вкладались спати. Таким побитом пройшло з неділю часу, а він не посунувся вперед ні на один крок. В голові стояв чад од „ізмів“, що викрикували на вікна товариші і що тислися йому в голову з книжкою. Ті „ізми“ почали йому навіть вісній вмижатись. Одного разу йому приснився здоровенний „ізм“, написаний якимись дивовижними літерами, котрих він ніяк не міг розібрати, хоча й тямив, що це неодмінно „ізм“. Написаний він був через увесь причілок жіноччого корпусу, а під ним вже руськими літерами стояло „трансцендентальний“.

— „Ну що? питав його „опортюніст“.

— „Дя... нічого“.

— „От бачите! Дать другу?.. Наті!“

— „Так тяглось, аж до того часу, аж поки його й не одпродвали на заслання.“

ка день до цього по городу пішли чутки, що до робітників, які святкуватимуть цей день, буде вжито рішучих «мърт». І от робітники, трохи через такі чутки, а трохи взагалі через якусь непевне становище, з приводу цього, згодились майже усі не святкувати і мая. Цілий день по городу по під вікнами різних майстерень ходили й зазирали у вікна, чи роблять робітники чи ні, якісь непевні особи, а то просто заходили до хазяїнів й запитували: «А що, ваші робітники роблять?» або «святкують?» і т. и.

«Кобзарь» для селян. Полтавська губернска земська управа, зв'язуючи на близький уже час святкування 50-х роковин з дня смерті Тараса Шевченка, запропонувала повітовим земствам, щоб вони замовили у неї «Кобзаря» останнього петербургського видання (який вона має разом завантажити для всіх земств, що дешевше коштували), аби роздавати його тим учням сільських шкіл, що скінчать науку цього року, для продажу селянам і т. и. Коли буде замовлено разом не менше 500 примірників, то тоді примірник «Кобзаря» буде коштувати коп. 60. Де-які земства, між иншими й лубенське, уже згодились на це і послали свої замовлення в губернську земську управу. (Од власн. кор.)

3 Харківщини. Електрична станція в Охтирці. Цими днями в Охтирці розпочато будовання електричної станції для освітлення города. (Утро).

3 Херсонщини. Пошесть тифу в Єлисаветі страшенно збільшується. Між инших, в тюрмі нараховується більше 120 хворих. Засідання уголовного й цивільного відділу окружного суда перепинено до 15 мая. Громадську бібліотеку й читальні закрито. (Б. В.)

3 Галичини.

В справі М. Січинського про вбивство намісника Галичини гр. А. Потоцького слідство уже закінчено. Слідчий суддя, сов. д-р Берзон всі акти передав державній прокуратурі для написання акту обвинувачення. Де буде й коли розглядатись справа та який суд судитиме М. Січинського—ще поки невідомо. Після того, як слідство було закінчено, Січинського зараз переведено в другу камеру. Його матері, що так саме сидить в тюрмі, аж нарешті було дозволено побачитись з дочками. Нещодавно у Львові було зроблено труп в «Академічному Домі», де живе сила українців студентів. Підчас трупу поліція все допитувалась студентів, чи галичане вони, чи з Росії. Та ніякої змови не було викрито й тут.

Економічне життя України.

Кустарний склад. Діяльність кустарного складу полтавського губернского земства усе далі поширюється. Офірці замовлення Восточної (в Америці) імпортерської компанії склали зрештою велике замовлення облицювального матеріалу для Києва, де ініціативу розповсюдження будов в українському стилі взяв на себе відомий художник архітектор Кривецький. Агітація д. Кривецького має великий успіх і зараз у Києві гамічено вже поставити кілька будинків по типу дому губернского земства у Полтаві.

Кооперативний рух. У Станіславові (на Галичині) засновано кредитове товариство «Народний Дім», що має на меті видавати дешевий кредит українським товариствам на будовання власних домів. Поки-

щоде т—во має 4,000 к. *) на палк, що зложено готівкою, і вже розпочинає свою діяльність. Один пай вносить 25 к., вступна вклада—5 к.

У Києві організовано «істинно-руське» перше київське народне товариство потребителів. Воно має на меті в близькій часі в різних місцевостях Києва поодкривати свої потребителівські крамничі. Пай в цьому т—ві 10 карб., вступна вклада—1 карб.

Перевозка гірничих продуктів. За перші три тижні в апрілі місяці цього року було перевезено на залізницях українського (південно-російського) чавуну 0,487 мил. пудів; флюсів—0,566 м. пуд., руди 4,541 мил. пуд. На дніпровському заводі тепер розпочато виробл. паццарних лемешів, зубців для кіпчих грабель, та готових зубців для амеріканських залізних борон.

До з'їзду славянського студентства.

Союз чесько-славянського студентства уряджує, як про це вже була згадка в «Раді», від 6—9 юня нового стілю з'їзд славянської молодіжи в Празі. В з'їзді будуть брати участь члени тільки постулюючої частини славянського народу для ознайомлення між собою і пізнання культурних потреб всіх славянських народів. Союз просить українську академічну молодіж з Росії, щоб вона взяла також участь в з'їзді, де буде складено окрему секцію для українців з Росії, Галичини і Буковини і щоб вона висказала свої потреби на полі культурнім. Союз певен, що про потреби українського народу будуть знати найліпше делегати молодіжи української і через це присутність цих делегатів дуже потрібна. Тим більше буде вона потрібна для українців з Росії, де нема ніяких жадних не то вищих, а й народних шкіл, і де всяка робота на полі культурнім зустрічає різні перешкоди. Для українців будуть мати особливу вагу оці пункти:

1. Український університет у Львові і потреба заведення українських кафедр по університетах в Києві, Харківці і Одесі;
  2. Габілітації на українських професорів;
  3. Шкільні потреби українців в Галичині і Україні.
  4. Публічний мітинг з протестом проти утиску славян.
  5. Маніфестаційний мітинг за заведенням для кожного народу шкіл з його рідною викладовою мовою.
- Далі для українців матимуть вагу вибори бюро славянської академічної молодіжи, в котрім українське студентство повинно мати своїх представників, щоб їх інтереси не заступали росіянини або поляк. Щоб політичні делегати прийїзд, союз подбав про те, що вони матимуть безплатне помешкання і харч. Союз просить делегатів українців зголошуватись на адресу: Яким Кривошати, студ. мед. Praga—Kral Vinohrady ul Nalkova cz. 6 він уділятиме всякі потрібні інформації.
- Зголошувати делегатів просим як найскоріше, бо час з'їзду недалекій.

З життя „Просвіти“.

Популярна лекція київської „Просвіти“. Сьогодні, 4 мая, в курінівській чайній відбулось двадцять популярна українською

Австрійська королева на наш гроші—кожого 38 коп.

«Я не схочу? Ні, ви мене не знаєте—ви думаєте, що як на мені чоботи, то я вже такий завзятий есер—ні! Це я так... Тут, знаєте, дівчина одна єсть з наших, недавно прибула. Так я, знаєте, хочу, щоб вона бачила, що я чоловік партійний, а я вам признаюсь поправді: мені самому більш подобається бути непартійним... Тільки я перше хочу взнать усе чисто в есерів і в есдеків, а тоді вони й не догадуватимуться, зроблюсь не партійним. Хе-хе-хе!»

«Всіх, значить, одурите, так?»

«Да... Не то, що одурю, а так, знаєте... Мені так подобається... А ось і та квартира».

Ми найняли ті дві кімнатки, що пораяв нам Житко, але мусили взяти до себе й його, бо він так дуже хотів зайнятися з моїм товаришем і так бідався на тих товаришів, що жив з ними раніше, що ми не мали змоги йому одмовити.

«Ви знаєте, які вони? Замість того, щоб мені що-небудь ростовкнати, вони цілий день глузують з мене. Вони п'янують, вони лаються... Одно слово, не було таких смертельних гріхів, у яких не були б винні його компаніони.

Перші ж дні Житко проявив свій нахил до вчення. Він, не моргнувши оком вислухував ораторію мого товариша і на питання: розумієте? одповідав:

«А як же, як же—розумію. А вже ж розумію!»

Можливо б воно й надалі так пішло, може б з того що й вийшло, та на лихо проз наші вікна частенько проходили дівчата.

«Г... А—хі!»—не витерплював він, заглявши яку-небудь червоношочку, біляву крало.

«Та, помилуйте, що ж тут такого? Що кашлянув? Всякий простужений чоловік кашля». Не згожувався він, коли ми доводили йому, що він компромітує і себе й нас.

Вечорами він десь зникав і приходив додому дуже пізно. Спав теж допізна. У вівні шість бльжотав, сміявся, ахикав. Не пройшло двох тижнів, завів балабайку.

«Ну, будемо далі йти?»—пита було то-

мовою лекція шкільно-лекційної комісії київського товариства Просвіти: «Про землю й інші планети». Лектор О. М. Яницький; Початок у 7 1/2 годин вечора. Вхід для всіх безплатний.

На останніх своїх засіданнях видавничої комісії київської „Просвіти“ постановила видати цілий ряд дешевих книжок белетристичного змісту; з них зараз друкуються такі три книжечки: № 18. Д. Маркович—«Іван з Буздака»; № 19. Д. Маркович—«На Івочому хуторі»; № 20. Модест Левицький—«Забув» і «Щастя Пейсаха Лейдермана».

За кордоном.

Австрія. Новий тип судді. Англійські газети описують новий тип судді, вироблений молододою демократією в Австралії. Австралійський суддя—це не тільки безсторонній хранитель законів, а й чоловік, що уважно обмірковує кожний новий факт життя.

Р. 1906 у Вікторії ухвалено закон, на підставі якого підчас непорозуміння між підприємцями та робітниками суддя рішає питання про справедливу заробітну плату. І ось недавно між Мак-Кеем, власником найбільшого в Австралії заводу хліборобського знаряддя, та його робітниками виникло непорозуміння. Робітники доводили, що плати в 6 шилінгів на день не вистарчає для прожиття і домагалися 7 шил. А заводчик заперяв, що 6 шил.—це добра плата за працю. Робітники й заводчик звернули до судді Хітгінса, щоб він вивинив, що таке «чесна справедлива заробітна плата», на яку має право робітник за законом 1906 р. Закон нічим не полегшав цей термін. Суддя Хітгінс в своєму присуді говорить, що при вивиненню того, що значить «чесна і справедлива заробітна плата» неможна керуватись нормою, заведеною на робітничому ринку вільною конкуренцією. «Припустимо,—сказав суддя,—А. оддав В. свої кози з умовою, що той буде поводитись з ними «чесно й справедливо». Без сумніву, що тоді В. повинен давати козам відповідний корм, папувати їх, удержувати їх в добросо помешканні і не накладати на них надмірної праці. Заробітна плата дає робітникові засоби для життя, і через це держава, гарантуючи трудящам право на «чесну й справедливу плату», мала, безперечно, ясну мету. Вона бажала, щоб робітник одбирав таку плату, якої хватало б на добру їжу, помешкання, одягу і скромний комфорт. Оце й є та норма, якою можна вивинити, чи справедлива заробітна плата, яку дає підприємець, чи ні».

Далі суддя Хітгінс аналізує бюджет робітників, щоб вивинити, чи можна плати 6 шил. за день назвати справедливою. Цей аналіз суддя робить дуже швидко. «Робітник плати за квартиру 6 шил. на тиждень. Сім'я з п'яти душ тратить на помешкання на їжу 1 ф. 12 шил. 5 п. на тиждень. Я уважно порівняв десятки бюджетів, які було мені прислано,—каже суддя. Виведене середнє число вичлаче в собі вартість мяса, хліба, молока, палива, овочів, чаю та цукру; але осяди не вхотять; світло, одяга, обув, меблі, посуд, шпратовка, оодніація, вивеки в тред-юніон, книжки, газети, переїзд трамваєм, розривки, літній одпович, тютюн. Не взято також до уваги тимчасове безробіття. Коли заробітна плата буде 6 шил. на день себ-то то 36 шил. на тиждень, то вичлачилось з цієї суми 1 ф. 12 шил. 5 п. на квартиру їжу, на ренту застались тільки 3 ш. 7 пенс. І через це суддя Хітгінс признав, що 6 ш. неможна вважати за «чесну й справедливу плату». Він постановив, що

ОСТАННІ ВІСТІ.

Австрія. Новий тип судді. Англійські газети описують новий тип судді, вироблений молододою демократією в Австралії. Австралійський суддя—це не тільки безсторонній хранитель законів, а й чоловік, що уважно обмірковує кожний новий факт життя.

Р. 1906 у Вікторії ухвалено закон, на підставі якого підчас непорозуміння між підприємцями та робітниками суддя рішає питання про справедливу заробітну плату. І ось недавно між Мак-Кеем, власником найбільшого в Австралії заводу хліборобського знаряддя, та його робітниками виникло непорозуміння. Робітники доводили, що плати в 6 шилінгів на день не вистарчає для прожиття і домагалися 7 шил. А заводчик заперяв, що 6 шил.—це добра плата за працю. Робітники й заводчик звернули до судді Хітгінса, щоб він вивинив, що таке «чесна справедлива заробітна плата», на яку має право робітник за законом 1906 р. Закон нічим не полегшав цей термін. Суддя Хітгінс в своєму присуді говорить, що при вивиненню того, що значить «чесна і справедлива заробітна плата» неможна керуватись нормою, заведеною на робітничому ринку вільною конкуренцією. «Припустимо,—сказав суддя,—А. оддав В. свої кози з умовою, що той буде поводитись з ними «чесно й справедливо». Без сумніву, що тоді В. повинен давати козам відповідний корм, папувати їх, удержувати їх в добросо помешканні і не накладати на них надмірної праці. Заробітна плата дає робітникові засоби для життя, і через це держава, гарантуючи трудящам право на «чесну й справедливу плату», мала, безперечно, ясну мету. Вона бажала, щоб робітник одбирав таку плату, якої хватало б на добру їжу, помешкання, одягу і скромний комфорт. Оце й є та норма, якою можна вивинити, чи справедлива заробітна плата, яку дає підприємець, чи ні».

Далі суддя Хітгінс аналізує бюджет робітників, щоб вивинити, чи можна плати 6 шил. за день назвати справедливою. Цей аналіз суддя робить дуже швидко. «Робітник плати за квартиру 6 шил. на тиждень. Сім'я з п'яти душ тратить на помешкання на їжу 1 ф. 12 шил. 5 п. на тиждень. Я уважно порівняв десятки бюджетів, які було мені прислано,—каже суддя. Виведене середнє число вичлаче в собі вартість мяса, хліба, молока, палива, овочів, чаю та цукру; але осяди не вхотять; світло, одяга, обув, меблі, посуд, шпратовка, оодніація, вивеки в тред-юніон, книжки, газети, переїзд трамваєм, розривки, літній одпович, тютюн. Не взято також до уваги тимчасове безробіття. Коли заробітна плата буде 6 шил. на день себ-то то 36 шил. на тиждень, то вичлачилось з цієї суми 1 ф. 12 шил. 5 п. на квартиру їжу, на ренту застались тільки 3 ш. 7 пенс. І через це суддя Хітгінс признав, що 6 ш. неможна вважати за «чесну й справедливу плату». Він постановив, що

Мак-Кей повинен додати своїм робітникам ще по 1 шилінгу на день. Кінчає свій мотивований праговор Хітгінс так: «Підприємець, коли захоче, у всякій час може поставити машини, і цим виключити робітників. Хазяїн може зробити прада робітників цілком монотонною і первернути робітника в машину. Підприємець має абсолютне право вибрати робітників і розцінувати їх. Закон дає йому можливість одбувати всяку вигоду. Але коли підприємець одбирає багатство на кошт людського життя, коли в основі багатства лежить одмовлення робітникам справедливої плати або пунтьного існування,—тоді наступає для закону час вимішати». Австралійські радикальні та робітничі газети гаряче вітають цей присуд судді Хітгінса.

Париж. Вся преса з приводу випалку в Думі з Коковцевим, на боці Думи.

Діяльність уряду та адміністрації. ПЕТЕРБУРГ, 2. Комітет міністрів ствердив роспис вилатків на апріль, май і юнь—по 214 мільйонів.

Уряд вносить в Думу законопроект, про кредит в 100 мільйонів на виплатку позичок казновних доріг.

Відмовлено в реєстрації «петербургскому отдѣлу русских рабочих», який залежить від «главного совета вь Киевѣ».

ОДЕСА, 2. Міністр народнової освіти одминив переводні іспити в школах Єлисавети через пошесть тифу.

ПЕТЕРБУРГ, 3. Командіра 2-го арм. корпуса, генерал-лейтенанта Мішенка, призначено туркестанським генерал-губ., командуючим військом туркестанськ. округи і наказним атаманом семиріченського козач. війська.

Судові справи.

ПЕТЕРБУРГ, 2. Сенат лишив без наслідків скаргу Ніколаєва і Дунаєва, що присужені були на каторгу новгородським окружним судом за замах на герцога Лейхтенбергського, замісць котрого вони помилково ранили в руку його небожа.

Сенат скасував обвинительний присуд про звільнодорожню забастовку в Баку.

Сенат лишив без наслідків протест прокурора на виправдання відомого саратівського діяча Міхалашевського, котрого обвинувачувано було за неможність до товариства, яке мало на меті зруйнувати істнуючий лад, і, між иншим, й за те, що лад притулоч убивці ген. Міна, Конопляніковій.

Після скарги кондукторів миколаєвської залізничі міністр Шауфус приказав розслідувати факти невідачі протягом 10 років «сапожних» грошей. Панама доходить до 150 тисяч.

Фінляндська влада прислала для доручення московському градоначальникові Рейнботові акт обвинувачення. Рейнботові інкримінуються порушення закону підчас служби у Фінляндії. Між иншим, за поміч втекти з Фінляндії двома особам, яких обвинувачувано за негарні вчинки і які по-

вариш. «Ось зараз, зараз. Тільки ося дограю».

Товариш з досади залишав його і він грав поки не вечеріло. Потім зникав.

«Я вже, знаєте, завів знайомства з тугешніми... Так радо приймають. Запрошують на вечеріки... хвалився він иноді. Але якось прийшов зовсім збентежений.

«Що вам таке, Житко? Чого ви такий закурений?»

«Ви мені вичаєте», звернувся він до товариша «і, будь ласка, дайте зайнятися знову... Завтра нікуди не піду».

«Та що ж таке сталося, що? Облизня піймали?»

«Та поймаєте—хоча б що добре, а то якісь паскудні куховарки. Ходив я до них гуляти. Ну й грав там у них. А сьогодні переказує мені один товариш, що незадоволені з мене. Кажуть: «ми думали як з палітескими знайомимось, то чомусь навчимось хоч трохи, а вони поприходять та тільки на балабайку бренькають» і хоча б, знаєте, хоч одна була гарна, а то як у нас корови на селах».

Нічого робить, узявся товариш знов до менторських обов'язків. Але не на довго: знов почалося те саме: балабайка і зникання.

Одного разу приносить нам колоніальний почтар газети й листи. Один лист був Житковий. Він вхопив його, розпечатав і як шалений скочив і почав танцювати, далі реготався.

«От-так! Знай наших! Пішли наші вгору!»

«Та що таке?»

«Не скажу! Хоч що дасте—не скажу!» Він сів коло столу і почав читати. Зразу лице його було веселе, але чим далі він читав, тим більш воно мінилось. З веселого зробилось зтурбованим, далі замисленим і нарешті на лиці одбився вираз непорозуміння.

«Слушайте, товариші, ви добре знайомі з песізізмом?»

«Мі! На що вам?»

«Мені дуже, дуже треба знать».

«Та на що ж, скажіть».

«Не могу, голубчики,—секрет».

тільки були приняті на службу в московську поліцію.

СЕВАСТОПОЛЬ, 2. Почато слідство про бувших полімейстрів Гангена і Гафенберга та їх помішника Захарьєва за марнотратство тих грошей, що бралися з власників домів і з купців для найму сторожів.

ОДЕСА, 2. Жінку—лікаря Серчевську палата присудила за розпросторення революційних книжечок серед хворих у земськй лікарні до кріпости на 1 рік.

До справи Дюлю.

ПЕТЕРБУРГ, 2. «Пет. Газ.» сповішає, що сподівається голосних подробиць з життя «бомонда», бо Дюлю просить викликати ще 48 свідків, в тім гурті генералів і титулованих осіб.

Труси та арешти.

ВОРОНІЖ, 2. В зв'язку з замахом на губернатора арештовано 60 душ.

(Од власного кореспондента).

ПОЛТАВА, 3. Біля усадьби Кречек при трусі найдено два ящики з друкарським шрифтом. Де-які ознаки показують на те, що шрифт підкинуто з провокаційною метою.

Річні звістки.

ПЕТЕРБУРГ, 2. Петербурзька дума на шанобу 40-літньої діяльності Стасюлевича підносить йому титул шановного громадянина Петербургу і видає ювілейний нарис для безплатної роздачі.

Як кажуть «Бир. Вѣд.», відомий польський письменник Станіслав Бжозовський служив агентом тайної поліції у Львові, Кракові і Варшаві. В останній час Бжозовський жив у Флоренції і був у близькій відносині з Горьким і Андреевим.

ХАРЬКІВ, 2. Минулої ночі біля Олександровського спіткнулись два товарні поїзди. Обидва паровози покотились під наші. 15 груженних вагонів розбито, 15 понівчено. Тяжко покалічено жандарма і 7 душ поїздної прислуги.

За кордоном.

ТЕГЕРАН, 3. Шах до дня свого народження дав амністію усім політичним. Після вимогів російського посла випущено останнього підданця російського, що сидів у в'язниці в справі змови проти шаха.

АЛЖИР, 2. Французьке військо атакувало 1 мая Вудені. 13 душ, між ним 3 офіцери, вбито і 65 поранено.

ЛОНДОН, 2. Газети сповіщають, що в Калькуті вибухла бомба. Четверо поранено.

«Я не скажете, то й ми не скажем, що воно за птах».

«А не скажете—то й не треба! Сам дізнаюсь, без вас. Прохать не буду».

Він знявся і пішов.

Повернувся ввечері і приніс з собою товсту книжку—на обгортці було написано: «пессимистическое мировоззрѣніе» і зараз же засів з нею за стіл. Як ми його ділили лягачок так і застали вставаючи. Він просидів за нею цілу ніч.

Коли ми повставали, він похмуро озвався до нас:

«Да... я песіміст. Дурень я був, що гаяв час на ознайомлення з ріжними соціалізмами... я—песіміст...»

Він подав нам того листа що одержав на передодні.

«Це вчителька одна... Не що давно зазнайомився... Тільки нікому не кажіть».

В листі стояло:

«Дорогий мій знайомий, Іване Григоровичу!»

Я вже прибула додому і радо поспішаю виконати обіцянку листуватись з вами. Ваша щирість на вечері в Салових мене підкупає і я буду з вами одвертою. Не могу одкинути того, що я трошки захопилася вами як хорошою людиною. Але я, як людина чесна, застерігаю вас: не захокуйтесь в мене будь ласка! Я страшна песімістка. Мій світогляд це—самий крайній, самий безповоротний песімізм.

Лишаюся ваша приятелька

Олимпіда Книсьчостова.

Р. S. Як що зможете уникнути поліцейського ока, заїзжайте до мене в Ньюблін—це ж недалеко. Чекаю на вас».

«Ну, що?» Запитав Житко, постерігаючи, як вранніня зробив на нас цей знаменитий лист.

«А що ви до неї одписали, можна знать?»

«Що?.. Я ще не писав, але зараз буду. Напишу, що я теж крайній, безповоротний песіміст».

ЛІТЕРАТУРА, НАУКА, УМІЛІСТЬ І ТЕХНІКА.

Гурток любителів єврейської історії.

Ініціативу прис. адв. Г. М. Гараца, магістра єврейської літератури Я. І. Ізраїльсона та І. В. Галанта у Києві заклався гурток любителів єврейської історії, що має на меті збирати й видавати ріжні давні матеріали по історії євреїв на Україні. Невеличкий збірник статей д. Галанта, що недавно оце вийшов з друку, і є першим випуском серії таких проектованих збірників. Ініціатори звертаються до всіх любителів та знавців українсько-єврейської історіографії з проханням відшу-

«Як не скажете, то й ми не скажем, що воно за птах».

«А не скажете—то й не треба! Сам дізнаюсь, без вас. Прохать не буду».

Він знявся і пішов.

Повернувся ввечері і приніс з собою товсту книжку—на обгортці було написано: «пессимистическое мировоззрѣніе» і зараз же засів з нею за стіл. Як ми його ділили лягачок так і застали вставаючи. Він просидів за нею цілу ніч.

Коли ми повставали, він похмуро озвався до нас:

«Да... я песіміст. Дурень я був, що гаяв час на ознайомлення з ріжними соціалізмами... я—песіміст...»

Він подав нам того листа що одержав на передодні.

«Це вчителька одна... Не що давно зазнайомився... Тільки нікому не кажіть».

В листі стояло:

«Дорогий мій знайомий, Іване Григоровичу!»

Я вже прибула додому і радо поспішаю виконати обіцянку листуватись з вами. Ваша щирість на вечері в Салових мене підкупає і я буду з вами одвертою. Не могу одкинути того, що я трошки захопилася вами як хорошою людиною. Але я, як людина чесна, застерігаю вас: не захокуйтесь в мене будь ласка! Я страшна песімістка. Мій світогляд це—самий крайній, самий безповоротний песімізм.

Лишаюся ваша приятелька

Олимпіда Книсьчостова.

Р. S. Як що зможете уникнути поліцейського ока, заїзжайте до мене в Ньюблін—це ж недалеко. Чекаю на вас».

«Ну, що?» Запитав Житко, постерігаючи, як вранніня зробив на нас цей знаменитий лист.

«А що ви до неї одписали, можна знать?»

«Що?.. Я ще не писав, але зараз буду. Напишу, що я теж крайній, безповоротний песіміст».

«Добрі товариші! Чому ж ви раніш не сказали, що так пагано. Хороші соціалісти!»

«А ви ж, товаришу, Житко, ви ж

В. Степан.

1908 25/iv.

кувати і надсилати всякі що до цього матеріяли на адресу: Київ, Софіївська площа, 17. Прис. адв. Г. М. Барану. Видатки на переписку та пересилку цих матеріялів гурток повертатиме.

Бібліографія.

Віра Лебедева. З трагедії дитячих душ. Бібліотека "Друмія" ч. 3. Ціна 40 коп. Вайкиві. 1907 р.

Невеличка книжка в 40 сторінок містить в собі шість коротеньких нарисів, що цілком вихоплені з справжнього дитячого життя і подані разом, аби як найкраще виявити перед читачем психологію дитячої душі і виразно показати ті страшні хиби у вихованні дітей, той страшний розлам між теорією і невиможливо твердою дійсністю, що утворює собою безодню, де загинуло не одне молоде життя. В цих коротеньких нарисах життєвими прикладами показано грікі наслідки забаламування дитячого розуму класовою різницею, нездатність до життя вузької шкільної формалістики, впливи недобрих батьківських чинків на дитячу душу, та приклади зпущування дитячої душі на перших кроках життя неумілим поведженням з ними, що часом стає наслідком нерозумного, особистого почуття.

В першій нарисі "Син дефранданта" маємо тип дитини, "гордої на становище свого татка, директора банку, гордої на свою маму, найгарнішу й найбільш елегантну жінку в місті,—гордої то не лише оточення, в якому він живе й виховується". Вся та обстановка, все те виховання—так впливають на панську дитину—Гуго, що в школі він цурається дітей робітничого стану, дітей, що приносили з собою до школи пахощі "шкурки і смоли шевської", пахощі гіркої праці, тяжкого життя. Ставлячись вороже до своїх шкільних товаришів, Гуго викликав велику ворожнечу до себе, викликав бажання помсти і зневаги за своє поведження, за свій стан, за вбрання, за їжу, за всі те, що давало змогу Гуго вважати себе кращим і далеким від них, таких же, як і він, школярів; і коли трапилась нагода, коли школярі довідалися, що татка Гуго посаджено до тюрми за розтрату грошей, вони охоче помстилися на йому. Тепер Гуго не був для них страшним, тепер вони не боялися кидати йому в-вічі, що його татко злодій, а коли Гуго по старій звичці ударив за це школяра, то той не змовчав, як було раніш, а виявив над ним всю свою давню злобу, всю свою лють. Грікі слюзи Гуго, тяжка зневага—не викликали ні в одного школяра й каплі жалю до нього, вони раділи і тишилися горем нелюбого їм панчика.

Такий зміст цього простенького, але дійсно життєвого нариса, де читач бачить справжню трагедію дитячої душі, що так часто виникає у дітей на ґрунті тієї класової ворожнечі, що змалку вбивається високостаними батьками своїм високостаним діткам.

Для більшої характеристики способу малювання трагічних моментів з дитячого життя д-кою Лебедевою—наведемо зміст ще одного цікавого нариса "Мужичка дитина".—Домну батько віддав до школи, бо нааскудили йому штрафи та арешти, і він, проклинаючи школу і вчителів, віддав дитину до науки. Зпершу Домні школа сподобалась, але тільки зпершу, бо далі на неї поспішали різні шкільні вимоги, наслідки формалістики та шкільного бюрократизму.

Домну чесала мати раз на тиждень, під неділю, а вчителька шодня оглядала руки та голову учнів і не раз завертала Домну додому за нечесану косу. Мати тоді поклала днів не пускала Домну до школи і кляла учительку, що з мужичків дітей бажав зробити панів. Одного разу вчителька, докоряючи Домні за нечесану голову, довідалась від школярів, що Домнина мати сидить під арештом, бо в неї через недолік попарилась охропом дитина. Тоді тільки учителька зрозуміла безпідставність своїх вимогів, тоді тільки вона побачила, що перш ніж докоряти мужичків дитині—треба гаразд пізнати умовини злиденного мужичкого життя.

Нам здається, що ці, коротко наведені, два нарисі покажуть читачеві те, наскільки цікаві теми зачіпаються д. Лебедевою в тих коротеньких нарисах.

В українській літературі майже нема нічого такого, що зачіпало б і освітлювало так широке й цікаве питання, як виховання дітей, і ми в даний час не маємо змоги підійти з допомогою до тих, що стоять у справі виховання дітей до народних учителів, хоч добре знаємо, що більшість їх не мають найелементарнішого поняття про виховання дітей і додержують мертвих казенних наказів та циркулярів і тим утворюють в школі ту атмосферу, що морально калічить дітей.

При такому стані слід звернути особливу увагу на маленьку книжечку д. Лебедевої, що своїми нарисами не тільки покаже читачеві причини недоладного виховання дітей, але примусить і задуматися над тим,—як краще позбутися тих причин.

Жаль тільки, що книжечку виложено трохи тяжкою мовою, бо це буде перешкодою для широкого розповсюдження її поміж народними учителями, що мають велику потребу в тих книжках, де подаються матеріяли, які допомагають здійсненню завдання народного учителя.

Гр. Шерстюк.

Лесь Медобірський. Вітер віє. Пісня перша. Вітер віє. Пісня друга. Львів, 1908. 15+15 стор.

Під заголовком "Вітер віє" Лесь Медобірський видав дві малесеньких книжечки свого великого вірша, поділеного на дві "пісні": "Вечірня гутірка" та "Пісня ночі". В обох "піснях" поет старастя змалювати настрої душі й природи під час цих двох доб—вечірньої та нічної. Першу частину свого заміру автор не почастило зробити як слід, бо зашкочив йому тон моделі, який одбився дуже дошкульно на зовнішньому та внутрішньому боках цієї поезії. З зовнішнього боку автор перескакує зовсім несподівано од одного розміру віршового до другого, а з боку внутрішнього—якось теж несподівано шугає від одної думки до другої, і через те нічого не зрозуміло в цій "вечірній гутірці". Що до "пісні ночі", то тут Лесь Медобірський виявив не абияке вміння орудувати досить легеньким, музичним віршом та переспівувати настрої ночі. Дуже гарно виходить у його заспів до колески перед кожним розділчиком "пісні". Усі ці заспів сполучені одним змістом, а між ними, ніби між колісковою піснею, аствалена поезія настроїв поетової душі. От, наприклад, як починається у автора ця коліскова пісенька:

"Спи, дитинко. Час короткий,
Час не знає перепон!
Най-же властись сон солодкий,
Слухай байочки криз сон
Там далеко, там ще далі
То не сині, то не галі,
То бездонний Океан
Спить, повийти у туман.
Око того не догляне!
Спи ж, дитя моє кохане,
Серденько моє!"

Л. П.—ський.

Театр і музика.

Труппа П. К. Саксаганського.

— Поставлена позавчора труппою Саксаганського комедія "Крути, та не перекручуй" пройшла з повним успіхом. Багато хвилин великого задоволення дав глядачам д. Саксаганський (Печерія). Решта артистів своєю грою допомагали загальному приємному вражінню, яке лишила по собі вистава.

Слід зазначити обдуману гру особливо д. Позняченка, Ласкавого та д-ки Полової. — В Піратині (на Полтавщині) в громадському клубі, дає вистави "малоросійська" труппа П. А. Деркача. 29 априля виставлять "В одну і правду", драму д. Т. Колесниченка.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів.)

С. ЛЕБЕДИН, чигиринського повіту (на Київщині). 2 февраля сього року місцева громада (322 чоловіка) підписала приговора, призначивши на виселення Якіма Москалика. Провіривши цього приговора 7 марта на сільському сході, мировий посередник 2 участка наткнувся на дивне з'явлення. А саме, коли посередник запитав громадян, чи дійсно небезпечний Москалик,—сход одностайне, не виключаючи й сільського старости, відповів, що Москалик хороший господар, чесна людина, ні в грабунках, ні в крадіжках, ні в іншому якому злочині зроду не замічений, а також він ніколи ні з ким не позвався. Далі виявилось ось що: жінка тутешнього селянина, Івана Пугасія, кинувши свого чоловіка, стала за наймичку до Москалика. Ображений Пугасій, кажучи, що Москалик вкидається в розпусту з його жінкою і т. и., підморочив громаду і намовив, виселити "свого ворога". Хоч після перевірки посередника незаконність приговора стала очевидна, проте справі "дано було ход" і тільки 30 априля кийське губернське по справах селянських присутствє розглянуло цю справу про виселення Москалика і одмінило незаконного приговора.

С. ЗОЗІВ, липовецького повіту (на Київщині). Празниками трапилась у нас дуже сумна подія: отруїлась панна Ч. До цього страшного кінця панну Ч. довела невдача на екзамені на вчительку, котрий вона держала при одній з кийських гімназій. На екзамені по "русскому письменному" в неї з партії випала якась книжка, і вчитель, підозрюючи списування, був такий недобрый, що зовсім не дозволив їй писати далі. Ч. просила дати їй другу тему, коли вчитель не вірив їй, але той не захотів. Таким чином, він став причиною смерті молоді людини.

С. КАМЕНКА, липов. повіту (на Київщині). Бувийши наш священик Пашевський (котрий скинув рясу і тепер вчиться в університеті) построїв у нас чудовий будиночок для школи. Такого гарного будинку не має ні одна церковна школа на весь повіт. Селяне не нарадуються ї, бавесь повіт, що будинок гарний, хотять і саму школу зробити кращою, тоб-то прохают прийняти її в міністерство народн. просвіти. Місцевий одділ епархіальної шкільної ради обурений. Священики кажуть, що стрігти гарні будинки для церковних шкіл "опасно", і правда, бо народ терпить ці школи тільки через свою бідність.

С. БАХТИН, новоушицьк. пов. (на Поділлі). Три роки в марті м. минуло, як з цього села переселилось в Амурську обл. щось коло 80 сімейств. В Амурській обл. щось їм не почастило і вони перекочували в Благовіщенський пов., в Красноярську вол. І там деякі не витримали і повернулися старцями додому. За час їх мандрування померло багато дітей і старих, не переніши тяжкого переїзду. Ті, що повертались додому, скаржаться на негодушту землю в Краснояр. вол.—сті. "Три копні дасть всього десятина, та й то треба її разів чотири виорати". Ціп з Благовіщенська найзжав раз в 1—2 місяці і переселенням самим доводилося мерця ховати. Тепер вони страшенно бідують, випрошуючи дітям куски хліба...

С. БІЛИЙ РУКАВ, литинського повіту (на Поділлі). Ще в септєбрі м. минулого року прочули наші селяне, що в с. Нестотітах, балтського повіту, пані Юрєвич продас землю через селянський банк. Після довгої зморки та втрат 18-ти сімействам таки вдалося купити тут земельку; купила кожна сім'я по 10 дес.—по 240 руб. за десятину. Одні ще тоді вибрались на нові місця, а решта аж оце тепер переїздить, тяжко скаржучись на дорогу плату за проїзд по машині. Шкально, що досі була у наших селі, сама казна думає закрити. Щастя, Боже, можна сказати. Тепер на Біл. Рукав, Сербанівку й Чернятинці зостанеться тільки одна шкальня в с. Сьомаках.

Од редакції.

На пам'ятку Т. Шевченкові у Київі надіслано такі жертви до нашої контори: Од М. Левинського—1 руб. 80 коп., Т. Ясинського—1 руб., Ф. Палиничка: Ф. Палиничка—1 руб., Лобинський парубки: Личманенко—50 коп., Г. Погорько—50 коп., О. Рязченко—30 коп., селянин І. Демченко—1 руб. 50 коп., разом—4 руб., А. Жир—1 руб., кількох першокласників гімназії—50 коп., Н. З. Т. М., Р. В., М. М.—6 руб., студ. полтавск. Чеховича—50 коп., Д. Болотина з Литвинів—5 руб., української студентської громади, зібраних від ріжних осіб по підписним листам—№ 8 (студент технологіч. інст.)—10 руб. 10 коп., № 5—1 руб. 50 коп., № 7—5 руб. 90 коп., разом—17 руб. 50 коп., Г. Герасимова з Ростову на-Дону—11 руб. 70 коп., Ф. Пасан—5 руб., А. Павлова з Кривийкої станції: П. Пасан—5 руб., А. Павлова—3 руб., В. Куреній—1 руб., І. Шпилько—1 руб., В. Гречаник—50 коп., разом—10 руб. 50 коп.; через М. Ячницького з Середниї Будів,—временно проживаючі—4 руб., Д. Редиків—1 руб., М. Філіпова—1 руб., Н.—20 коп., NN—35 коп., А. Рожановський—50 коп., М. Ячницький—2 руб., Г. Рейзан—75 коп., разом—10 руб. 80 коп., с. П. Родюкова з Кореїзу (Крив.)—25 руб., М. Павунов з Новоросійську—3 руб., всього разом—дев'яносто сім рублів і сімдесят коп., а з тими, що було раніш надіслано од 1 января с. р.—1433 руб. 4 коп. Всього через контору "Ради" поступило на пам'ятку Т. Шевченкові—2149 рублів 73 коп.

ВСЯЧИНА.

Жива хронологія. Я познайомився з моєю дружиною на ваззай, коли виразив брата в Сібір... Оповідання й в той день, коли був трус у його дядька, весілля наше було за день до арешту мого небожа, а наша перша дитина народилась як раз той вечір, коли екскурсіатори вбили її двоюрідного брата. ("Сат.")

День Думбадзе. Проклянувшись і оставши з постелі, дум чаї. Знайшовши в будці шматочок виронок, зробив наказ—вислати з Ятти всіх буюшників. Нехай не глузують з начальства.

Гуляв по саду. Що на біс! На купах порозцїдали червоні рожі. Звелів перекарсити їх на чорний колір.

Розглядав діла. Словистий, що підчас турсу знайшов записку з підписом "Лавков". Ага! Звелів всіх Іванових негайно вислати з Ятти. З початку хотів заборонити акторам виставляти п'єсу "Лавков" якогось там Чехова, але потім порішив зовсім заборонити театр. Одна розуста.

(Увага: не забути б вислати акторів!)

Звелів вислати різок унтер-офіцерській вдоні—за відьондїзіа!

Сьогодні авечері, підстрегуючи карадаша до роботи, секретар венарком обрїзав собі пальця. Раз обрїзався—завтра буде висланий з Ятти, в межі життєвої обидности.

Синаєся якась дама, що хотіла мене полаштувати адезьною. Весна це чия? сім'я Чорт його побери! Вишлю завтра з Ятти всіх дам. ("Сат.")

Наліканий редактор. — Звончик, отїлі та стїй бо, кажу тобі. — Кузи ж ви тікаєте панє? — А Бог з тобою, зліу. Номер в тебе—129-ї!

Розумні поради. Нікому не нажи слова—дурень, бо користь з того не буде: розумний чоловік з цим не погодиться, через те, що він розумний, а дурень—через те, що він дурень.

Будь щедрим: даючи на що небудь фальшивого золотого, не бери собі здачі.

Листування редакції.

Д. Ге-Ге. Оповідання "Куряча шийка" та "Мертвий палець" не надрукуємо. Д. А. Лютицькому. "Так день за днем" не підє. Піратині, М. Непочиняному. Дописів ваших не одбірали.

Календарні відомости.

Неділя (4-а по В-дві, Розслабленого, гл. 3), 4 мая. Мн. Педагогі, смч. Ерама. Сх. сон. 4 год. 10 хв., зах. сон. 7 год. 43 хв.

Коли ти бадакаєш, твої слова повинні бути кращі, як мовчання. Арабська приказна. Поведілок, 5 мая: Св. Ірині, прп. Адріана. Сх. сон. 4 год. 9 хв., зах. сон. 7 год. 44 хв.

ПАРАХОДИ.

- 1) Київ—Катеринослав. Відходять кожн. дня. 3 Київ... 9 г. р. і 3 г. по півдні. Катеринослав... 8 г. р. і 5 г. по півдні. 2) Київ—Гоміль. 3 Київ... 9 г. р. і 2 г. дня. Гоміль... 8 г. р. і 1 1/2 г. дня. 3) Київ—Чернігів. 3 Київ... 5 г. по півдні. Чернігів... 6 г. вечора. 4) Київ—Пісок. 3 Київ... 10 г. ранку. Пісок... 9 г. ранку. 5) Київ—Чернобїл. 3 Київ... 10 г. р. і 6 г. вечора. Чернобїл... 8 г. веч. і 8 г. ранку. 6) Київ—Могильов. 3 Київ по понедїлкам, серед. п'ятницям і суботам в 2 год. дня. Могильов по недїлям, вїторкам, четв. і п'ятницям в 6 год. ранку. 7) Могильов—Оршань ( ) кожного дня. 8) Увага! 1) Окрім поштово-пасажирських пароходів по всіх дїлях будуть ходити товаро-пасажирські і грузові пароходи.

Редактор Ш. Павловський. Видавець Є. Чупаленко.

Оповідки.

Нар. учитель

з Поділля, знає старі мови, сноє українську, шукає місця до дітей в Київї, год. і на вїзд. Адр.: рег. "Ради", Пр. Воронїву. 5-197-1

Народний учитель

організує гурток для підготовки до екзамену на народн. учит., а також і до вступу в язіні і середні школи. Прохає товаришів, які з'організували вже гурток, приділяти в цілях подїлення праці. Листи направляти по адресі: Фундузевка, Київ. г., учит. Криздї П. (До востребованія). 3-188-4

НОВА КНИЖКА: Видавництво "ВІК". Наші справи № 1.

СЕРГІЙ ЄФРЕМОВ.

Літературний намул.

Ціна 15 коп.

Склад видання в Українській Книгарні, Київ, Безаківська, 8. 0-135-13

Вийшов з друку і продається в Українській книгарні (б. ред. "К. Стар.") Київ, Безаківська, 8;

Збірник 1-а. "ДЗВІН" Збірник 1-а.

Зміст: С. Черкасенко—Давіт, вірші; В. Випивченко—Щаблі життя, п'єса на 4 розділи. С. Черкасенко—Молоко, вірші; М. Коцюбинський—В дорозі, оповіді; В. Левинський—На півд. пів. в Австрії і сод.-демократія; В. От.—Українська волинка; Д. Сергієнко—До питання про аграрну програму. Обсяг збірника—270 стор., ціна 1 р. 10 к. Книгарня завдання знизжа. Склад видання в Українській книгарні. 10—162—5

Видавництво "Український Учитель".

НОВА КНИЖКА ДЛЯ ДІТЕЙ

СВІТЛО.

Ілюстрований літературний збірник. Зредастував і уложив Гр. Шерстюк.

Ціна 35 коп. На кращім папері 60 коп.

Прод. в Київї в Українській книгарні (Безак., 8) та по всіх краєд. книг. на Україні. 10-163-10

Приймається передплата на 1908 рік

"РІДНИЙ КРАЙ"

УКРАЇНСЬКА ТИЖНЕВА ЧАСОПИСЬ.

При "Рідному Краєві" виходитиме додатком "МОЛОДА УКРАЇНА"

щомісячна часопись для дітей старшого й меншого віку.

Плата на рік за обидва видання—4 карб., на півроку 2 карб., на три місяці 1 карб., за границю на рік 6 карб., на півроку—3 карб. Передплата на "Рідний Край" без "Молодої України"—не приймається. Передплата на "Молоду Україну" без "Рідного Краю" приймається окремо: на рік—2 карб., на півроку 1 карб., за границю—3 карб. на рік.

Адреса контори і редакції: Київ, Марїїнсько-Благовіщенська ул., 97.

Обидва видання виходитимуть під редакцією О. Косач (Олени Пчілки). Для ознайомлення з часописом "Рідний Край"—1 число висилается дурно. 0 26-20

УКРАЇНСЬКЕ БЖІЛЬНИЦТВО

(ДРУГИЙ РІК ВИДАННЯ).

Виходить 8 разів на рік книжками до 1 1/2, арнуша, з малюнками.

"Українське Бжільництво"—орган українських пасишників і слугуєть потребам бжільництва на Україні.

ЦІНА: На рік . . . . . 1 карб. — коп. } з пересилкою. На 1/2 року . . . . . > 50 > }

Накладним платіжем на 20 коп. дорожче.

Окреме число коштує 15 коп.

Гроші насылати: Петербург, Конна, 5. Редакція журн. "Українське Бжільництво". Редактор-видавець Є. Архипенко. 0—49—7